

ДР ВЛАДИМИР КНЕЖЕВИЋ, НАЧЕЛНИК КЛИНИКЕ ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ УКЦВ
О АУТИЗМУ И НАЧИНИМА ДА СЕ ПОМОГНЕ ДЕЦИ И РОДИТЕЉИМА

ПОРЕМЕЋАЈ СА ДОЖИВОТНИМ ТРАЈАЊЕМ

*Рани симптоми: дете не учи, не тестикулира
и не изговара ниједну реч у 16. месецу живота*

**НЕ ПОСТОЈИ
МЕДИЦИНСКИ
ТЕСТ ЗА
ПОСТАВЉАЊЕ
ДИЈАГНОЗЕ**

**ГЕНЕТСКИ
ФАКТОР
ПРЕСУДАН,
КОД БРАЋЕ И
СЕСТАРА ДО
200 ПУТА
ВЕЋА
УЧЕСТАЛОСТ
АУТИЗМА**

ВАСПИТАЧИ и професори жале се да нису довољно обучени за рад са аутистичном децом. У једној летњој башти у Новом Саду, конобар је пола сата избегавао да послужи мајку и њеног аутистичног сина, десетогодишњака... Ово је тек део наслова, све присутних у медијима, о непријатностима на јавним местима са којима се боре родитељи аутистичне деце уз све остале муке које овај поремећај доноси у њихов живот.

Када сте родитељ детета са таквом дијагнозом, сваки одлазак у град, улазак у градски аутобус, продавницу, болницу, пекару или неко друго јавно место где има доста људи или се чека у реду, представља могућност за непријатан доживљај. Све то прати дуг, често вишегодишњи напор психијатра, психолога и специјалног педагога у сарадњи са родитељима да се детету утврди што прецизнија дијагноза.

Генетски фактори су пресудни у настајању аутизма, али није прецизиран тачан генетски механизам трансмисије овог обољења. Познато је да постоји 50 до 200 пута већа учесталост аутизма код браће и сестара. У

могли описати аутизам и понашање особе са овим поремећајем?

- Аутизам се карактерише оштећеном реципрочном социјалном интеракцијом, оштећеним развојем говора и ограниченим репертоаром

истраживањем аутизма су предложиле пет бихевиоралних знакова који захтевају даље испитивање у правцу аутизма ако дете: не гуче са 12 месеци, не тестикулира (не показује, маше папа, хвата) у навршеној

дијагностиковати аутизам?

- Дијагноза аутизма се, попут осталих дијагноза из области менталног здравља, поставља на основу препознавања специфичног сета симптома, а након искључивања других стања, као и на

Н Да ли је рано препознавање аутизма од пресудног значаја за каснији напредак у развоју детета?

- Савремена истраживања указују на веома учесталу појаву недопустиво касног препознавања различитих менталних поремећаја децејег доба. Временски период који протекне од првог испољавања симптома до јављања стручњацима из области психијатрије развојног доба је веома дуг. Проблем за препознавање представљају дуготрајне, постепене промене на психичком плану код деце, које се, уколико се касно препознају, веома отежано третирају. Познато је да ране интервенције могу довести до повољнијег тока поремећаја и исхода.

Н Која врста стручњака треба да се нађе у тиму који лечи аутистично дете?

- Тим који се бави третманом деце са аутизмом подразумева психијатра, психолога, специјалног педагога. Око две третине деце са дијагнозом аутизма остаје зависно и несамостално, то захтева континуирану негу родитеља или специјализованих установа. Само 10 одсто деце достигне значајан степен независности, а још мањи број је способан за посао и самостално привређивање.

Н Који су предуслови за достизање

О (НЕ)МОГУЋНОСТИ ПОХАЋАЊА ШКОЛЕ

Н СА којим облицима аутизма деца могу да похађају уобичајену школу, заједно са вршњацима који немају тај поремећај?

- Као и код сваког другог поремећаја, степен изражености симптома, као и њихов утицај на функционалност детета, одређује могућност или немогућност похађања уобичајене школе.

литератури се у контексту аутизма помињу гени број два и број седам, као и X фрагилни хромозом. Други биолошки фактори могу бити присутни код мањег броја оболелих и укључују инфективне (конгенитална рубела), метаболичке (фенилкетонурија), токсичне (фетални алкохолни синдром) или друге факторе (инфантилни спазми) - каже проф. др Владимир Кнежевић, начелник Клинике за психијатрију Универзитетско-клиничког центра Војводине у Новом Саду.

Н Како би се поједностављено

понашања са посебним акцентом на социјалне интеракције, где се региструју оштећење у комуникацији са другим особама, тешкоће у вербалној и невербалној комуникацији и ограничен репертоар понашања, које се често стереотипно понавља. Наведена симптоматика се јавља у свим аспектима децејег функционисања.

О У којем узрасту и у каквом облику се најчешће испољавају први симптоми?

- Значајно је истаћи да не постоји медицински тест за постављање дијагнозе аутизма. Струковне организације које се баве

првој години живота, не изговара ниједну реч са 16 месеци, као ни фразе састављене од две речи са 24 месеца. Дешава се и да дође до губитка говора или већ развијених социјалних способности.

Н Кома најпре треба да се обрати родитељ који посумња у неки од симптома аутизма код свог детета?

- Уколико родитељ посумња да код његовог детета постоје елементи аутизма, потребно је да се обрати надлежном педијатру који ће након прегледа и анализе, ако за то постоји потреба, упутити дете на преглед или третман специјалиста медицинске психологије или децејег психијатрије.

Н Постоји ли у савременој медицини поуздан тест којим се може

основу праћења континуитета испољавања симптома тике током времена.

Н Како се кроз године мења слика аутизма код детета?

- Аутизам траје читав живот. Са одрастањем слика аутизма се мења,

ММР ВАКЦИНА И АУТИЗАМ

Н КРАЈЕМ прошлог века постојале су сумње да је ММР вакцина могући узрочник аутизма, посебно код мушке деце. Постоје ли научни докази за овакве тврдње?

- На основу свог знања не могу да кажем да постоје егзактни научни докази да ММР вакцина изазива аутизам.

нека деца постају отворенија, друга развију говор, док је код неких напредовање минимално, или се развијају нови проблеми. Највећа постигнућа виде се код оне деце која нису имала удружену менталну ретардацију и која су добро развила говор до пете године живота.

Нивоа потребног за самосталан живот?

- Најважнији предуслови су: развијенија интелигенција, присуство социјално употребљивог говора до пете године, рани развој конструктивне игре, као и хармоничне и супортативне породичне интеракције. ■ **Ј. СИМИЋ**

Текст реализован уз подршку Покрајинској секретаријату за здравство у Новом Саду